

‘Vasiyet im dir: Gülçin Aksoy

‘Vasiyet im dir’ diye başlamak bir anda akla gelen bir oyun gibi görünüyor. Hani güncel sanatçıların pek çok kullandıkları cinsten. Onlardan biri olan ben, Duchamp’a minnetle sözcük oyunu yapmayı sevenlerdenim. Oyun öyle kolayca oynanıp geçilecek bir şey değil bir yandan. Noktalama işaretlerini dışarı alarak ‘Vasiyet im dir’ diye ayırınca bir çok alt anlam peydahlanıyor. Bu da açmak istediğim yollara çıkartıyor beni.

Bu metin boyunca bir sanatçı olarak vasiyet yazmanın garipliğini yaşadım, okurken beklisi de yaşarsınız. Öyle zor geldi ki. Bu ana kadar hep üzerine latife yaptığım, ölüm sonrası sahiplenme işine belden aşağıya vurduğum yerlerde dolaştım. Sanki hep akademide ölen bir hocanın ardından, yıllarca kuyusunu kazmış olanların ölü sevicisi konuşmalarını hatırlattı bana. Tek vasiyetim mevtamın O.H. salonuna kesinlikle getirilmemesi üzerine yaptığım şakalardan oluşuyordu. Şimdi iş ciddiye binince ya da işin içine sanat kaçınca... İşin ‘im’ tarafından ‘vasiyet’ kısmına geçtim ve kaldım.

Ölmek için yapılan sanata vasiyet bırakmak... Vasiyet sanki ölmek için yazılan, yine de ölünen ve bırakılan bir şey: Ölüm sonrasını garantiye alma çabası gibi. Kurallara bağlanan vasiyet ile ölmek garantileniyor. Yani öldükten sonra bile yaptıklarına sahip çıkıyorsun. Çoluğuna çocuğuna, insanlığa...???

Aklı ve fikri ile insanlık... Aileye dayalı miras. İz bırakmak...

Şairler yazarlar vasiyet etmişler. Ece Ayhan da vasiyet etmiş. ‘her şeyimi zamana bırakıyorum’...

Vasiyet dedim ya, hep ironi ile baktığım, içini yaşamın gerekleri ile doldurmadığım bir sözcüktü. Neydi o gerekler?

Öldükten sonra işlerini şuralarda sergilemeyin, şunlara satmayın, turşusunu kurun... Hiçbiri çıkamıyor ağızımdan ya da kalemimden.., işlerimi.yapın. Ece Ayhan gibi zamana da bırakamıyorum ya da zamana bırakmayan var mı? Zaman ne yapardı işlerime? Sadece söz değildiler, sözleri vardı. Aklımdı fikrimdi ne önemleri vardı? Rahatlıkla ve çekincesiz sanatçıydım, ne isem o oydum. Sanat işi yapardım. İşlerimden biri Saray’ın koridorlarını ya da salonlarını süslese ne olurdu? Aklım fikrim ömrüm ne olurdu? O zaman vasiyetim olsun: İşlerim ‘hala saray gibi saray’ olan yerlerde sergilenmesin.

Vasiyetim işlerimin ne olacağı ile ilgili olacak. Demek ki işlerim değerli. Vasiyetim beni bağlayacak, benden sonrasını da. Tarık Aka da öldü. Vasiyeti var mıydı bilmiyorum. Nasıl bir cenaze töreni isterdi? İşlerim belediye galerilerinde sergilense ne olurdu? Sadece belediye galerilerinde. Değerleri olur muydu? Belediyeler izin verir miydi?

Sonra hep suya yazdığımı zannetmiştim. Bir gün suya yazarak performans yapan bir öğrencimin videosunu izlediğimde, suya yazmanın imkansızlığını gördüm. Kaydedici kaydetmişti. Suyu değil, kameraya yazmıştı. Suyu yazılan bir daha bir daha görülemezdi.

Vasiyet sistemin bekası için icat edilmişti. İnsanlar ölmek istemiyordu. Öldükten sonra bile sahip olduklarına şerh koyuyorlardı. ‘bunları ben yaptım, istediğimde paylaşırım, istediğimde paylaşmam’ diyorlardı ez cümle. Ölüm sonrasının sahipliği, maddi olanın paylaşımıydı.

“Bireylerin işgal etmiş oldukları yerleri yitirmeleri, türlerin devamı yasasının gereğidir. Sermayenin aktarımı ve ilerlemesi, sürekli olarak ölümle imzalanması gereken bir vasiyetnamenin güvencesi altındadır.”
—Michel de Certeau

Vasiyet aynı zamanda paylaşmak demekti, fikrini zikrini paylaşmak. Nazım Hikmet şiirleri için vasiyet yazmış mıydı? Sanmam. Fekatt ölümü için vasiyet etmişti şiiri ile. ‘Anadolu’da bir köy mezarlığına gömün beni’...

Daha genç bir sanatçıya sordum. ‘Sen öldükten sonra işlerinin ne olmasını istersin’ diye. ‘Bilmem hiç düşünmedim, belki eşe dosta dağıtırlar’ dedi. (Gerçi dağda yaşıyor)

Tuhaf bir denk geliş: Gökhan Anlağan’ın oğlu Fikret aradı görüştük.

Babasından kalan resimleri ne yapacağını bilemiyordu. Anlayacağın büyük bir yük vardı omuzlarında.

Kızım ise çok yerinde bir soru dedi. Ben hiç düşünmemişken meğer düşünürmüş, annesi ölünce o kadar işi ne yapacağını.. Benden işlerim hakkında ne yapacağını yazmamı istedi. Yaş (19).

Şaşkınlık.

Vasiyet düzenlemek için alt sınır 15 miş. Yaş (51). Yani rakamların yer değiştirmiş hali. Zamanı gelmiş...

Şimdi bakalım:

El yazılı vasiyetname: (Tarih ve imza zorunlu.)

Yaptıklarım ve hayatım başka türlü bilinmeye...

Sözlü ise... İki tanığa ihtiyaç var. (Vasiyeti yazma görevi yüklenmiş olacak) Anne-baba- çocuk- ailesi mirasa bağlanıyor, Miras korunumu kanunu İktidarı koruma kollama yoluna. Derken vasiyet yerini buluyor.

Herkes yeni baştan başlasa... ki ben baştan başladım.

İşlerim benden sonra müzelere girsin. Depolansın, belirli aralıklarla çıkarılıp, bazı konseptlere ev sahipliği yapsınlar. Bu konseptler günün gereklerine göre şekillensin (iki ucu boklu değnek). Kültürün belli bir kitleye depolandığı ve çerçevenin o günün trendlerine göre çizildiği alanlarda varlık gösterebilirler. Yine de bağamları değişmesin. Zorunlu mu???

Müzeleri düşündüm de bu sözcükler müzelere varamadı bir türlü. Miras işinden bu denli uzak, müzelerden bu denli uzak. Tarihin kopuşla başladığı bu yerde Resim Heykel Müzesi 1937’de kuruluyor. Haliyle müze fikri oturmuyor...

Yaptıklarım kültür endüstrisine ekleniyor. Eklene eklene varlık gösteriyor. Yaşadığın zamanın, toplumun hafızasına yerleşiyor, tanıklık ediyor, söz söylüyor. Topluluklar, insanlık böyle varlık buluyor, kimlikler inşa ediyor ve yıkıyor. Taaa başa dönme imkanı var mı? Yok. Yani biriktirmenin icat edilmediği zamanlara, insanın sadece yaşadığı zamanlara, isimsiz oldukları zamanlara.

Adım Gülçin Aksoy, kısaca GA.

Bana sanatçı diyebilirsiniz. Sanat üreticisi de. Yaptıklarım suya yazılmadı: bir anlamları varsa toplanır, yoksa bırakın dağınık kalsın.

Ölüm bizlerin sorunu. Metinlerse ölümün suskunluğundan sonra devreye giren garanti belgeleri...

Gülçin Aksoy, Eylül 2016

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde yüksek lisans ve sanatta yeterlilik eğitimini tamamladı. 1993 yılından beri Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü’nde öğretim üyesi olarak çalışmakta, ‘Halı Atölyesi’ni yürütmektedir. Sanatsal üretimini eğitimci kimliğinden ayırmadan, birlikte öğrenmek ve üretmek üzerine konumlandı. Kişisel üretimlerinin yanında ‘Atılkunst’ kolektifi gibi bir çok ortak çalışmada yer aldı. Çalışmalarını halen İstanbul’da sürdürmektedir.